آیین محرم از «مشعل گردانی» تا «تعزیه خوانی»

ذوالفقاری

محرم دیگری رسید تا دل ها دوباره به یاد حسین(ع) رخت عزا به تن کنند، شور حسینی کوچه ها و خیابان ها را فرا گیرد و صدای یا حسین (ع)، از هر سویی به گوش رسد. بیرق های مشکی در معابر و مساجد برافراشته شد و بسیاری سیاه پوش شدند تا مردم دیار نخل و آفتاب آیین های کهن رایج محرم را در جای جای این خطه برپا کنند و در سوگ سرور و سالار شهیدان اشک بریزند، هر چند در این میان بسیاری از رسوم تحت تاثیر تحولات قرار گرفته است اما همچنان شور حسینی در این دیار جلوه ای دیگر دارد.

توجه به دین در هزاره های قبل از میلاد

یک کارشناس مردم شناسی به خبرنگار ما می گوید: سیستان و بلوچستان به عنوان یکی از با سابقه ترین استان های کشور در حوزه دین و شریعت قلمداد می شود، سابقه یکتا پرستی و اعتقادهای آیینی و دینی به هزاره های قبل از میلاد بر می گردد، پژوهش های باستان شناسی در شهر سوخته به ویژه در گورستان آن نشان می دهد مردمی که در این دیار زندگی می کردند اعتقاد به زندگی پس از مرگ و معاد داشتند. «ابراهیمی» ادامه می دهد: اشیا و ابزار فرهنگی که در این سایت و دیگر آثار پیش از تاریخ به ویژه محوطه اسپیدژ بمپور در بلوچستان کشف شده است نشان می دهد که موضوع دین را در هزاره های قبل از میلاد داشته ایم، با ورود اسلام، مردم این دیار، اولین قومی بودند که وقتی حقانیت دین مبین اسلام را دیدند بدون خون ریزی به اسلام گرایش پیدا کردند و اعتقاد به ولایت و ائمه اطهار (ع) در دل و جانشان ریشه کرد به گونه ای که در تاریخ قید شده است، سیستانی ها اولین قومی بودند که به خونخواهی سرور و سالار شهیدان در سال های اول قیام کردند و حاکم وقت را بیرون راندند. بعدها باب ولایت به شکلی باز شد که این منطقه را دارالولایه نام گذاری کردند. در بلوچستان هم مردم به یکتاپرستی، خداوند و ائمه (ع) اعتقاد داشتند و تعصبات قومی و مذهبی زیادی را در این منطقه شاهد هستیم. به گفته وی، در حوزه آیین های مذهبی در طول ایام مذهبی از جمله رمضان، محرم و صفر، مردم آیین های مختلفی را انجام می دادند و اکنون نیز همچنان به آن می پردازند. در این استان بقعه ها و آرامگاه های زیادی داریم که نشان دهنده اعتقاد آن ها به ائمه (ع) است، نکته جالب این که در منطقه بلوچستان از جمله خاش، کنارک و چابهار، بقعه ها و آرامگاه هایی از سادات تشیع داریم از جمله آرامگاه میر حسن و خواجه غلام رسول که زائران تسنن هم به آن اعتقاد دارند و به زیارت می روند، آرامگاه خواجه غلطان نیز که سنی مذهب بود در منطقه سیستان واقع شده است که اهل تشیع هم اعتقاد زیای به این زیارتگاه دارند.

برنامه ریزی ها قبل از محرم

وی با اشاره به آداب و رسوم ماه محرم در استان اضافه می کند: قبل از آغاز محرم بر اساس اعتقاد مردم برخی برنامه ها شروع می شود. بزرگان فامیل دور هم جمع می شوند و برای محرم برنامه ریزی می کنند، آیین های محلی برای آقایان و بانوان جداست و خانم ها نقش مشارکتی ویژه ای در برگزاری برنامه های این ایام در دو منطقه سیستان و بلوچستان دارند. تهیه لباس های عزاداری و بیرق ها بر عهده بانوان است که قبل از ماه محرم آماده می شود، در قدیم شال بافی، پارچه بافی سیاه و آماده کردن خیمه ها نیز توسط خانم ها انجام می شد. وی تصریح می کند: سیاه پوشی معابر، خانه ها و تکایا در محرم انجام می شد، آماده کردن کتابچه های قدیمی مداحی که از گذشته های دور به عنوان میراث فرهنگی از اجداد در هر دو منطقه به یادگار مانده است و جزو ادبیات شفاهی و میراث معنوی قلمداد می شود و در مناطق مختلف متفاوت است نیز اقدام دیگری است که مردم استان در این ایام به آن می پرداختند. ابزار آلات ویژه عزاداری و تعزیه هم آماده می شد، در قدیم از علم، زنجیر، طبل و دهل استفاده و در ایام قبل از محرم مهیا می شد. به گفته وی، «تعزیه خوانی» یکی از آیین ها و نمادهای محرم بود که در روزهای مختلف انجام و ابزار آلات خاص محرم توسط افراد ویژه نگهداری می شد، «گلدسته گردانی» و «مشعل گردانی» در شب اول محرم در مساجد بزرگ شهر و روستا انجام می شد و مردم با چاوشی به استقبال ماه محرم می رفتند. آن ها مشعلی را روشن می کردند و در میدان وسط روستا آن را بر می افراشتند که تا پایان عزاداری ها روشن بود.

یک کارشناس مردم شناسی: محرم و ذکر امام حسین (ع) رمز ماندگاری آیین های مذهبی در استان است که ریشه در دل و جان مردم دارد، با گذر زمان کلیات این آیین ها تغییر نکرده و به قوت خود باقی مانده است و اجرا می شود اما در جزئیات آن به دلیل شکل زندگی مردم، تغییراتی را شاهد هستیم و سنت جای خود را به مدرنیته داده است

ابراهیمی: «گلدسته گردانی» و «مشعل گردانی» در شب اول محرم در مساجد بزرگ روستاها و شهر انجام می شد

می شد مراسم روضه خوانی برگزار می کردند، آن ها در روز با دعوت از آشنایان و همسایه ها روضه حضرت زهرا (س)، حضرت زینب (س) و حضرت رقیه (س) را برگزار می کردند و دیگران هم در این امر مشارکت داشتند. این کارشناس با اشاره به نذوراتی که در این ایام توزیع می شد اظهار می کند: در آداب مردم سیستان و بلوچستان نذر و نیاز زیاد داریم، از جمله نذر بی بی سه شنبه، نذر بی بی تندوری، نذر حضرت ابوالفضل (ع) و ... که در ایام محرم به شکل های مختلفی در مراسم مداحی و سینه زنی انجام می شد، در این باره مردم در برگزاری مراسم کمک کرده یا با پخت غذای محلی مانند غلور، حلیم، آبگوشت، پلو و شله زرد آن را در میان عزادارن توزیع می کردند. وی می افزاید: در روزهای تاسوعا و عاشورا مردم در روستاها در دسته ها و مساجد مختلف شرکت می کردند و هر دسته به نام مسجد محله شان نام گذاری می شد، آن ها در این روزها بر مزار شهدا و درگذشتگان می رفتند و در آن مکان یا مسجد جامع شهر عزاداری می کردند و عرض ارادت خود را به ساحت مقدس امام حسین (ع) نشان می دادند. پخت غلور محلی در این روز انجام می شد که مورد توجه و اقبال مردم این دیار بود، این نوع حلیم به ویژه در روز تاسوعا، عاشورا، اربعین و رحلت پیامبر اکرم (ص) طبخ و میان مردم توزیع می شد.

رمز ماندگاری آیین های مذهبی

این کارشناس مردم شناسی بیان می کند: محرم و ذکر امام حسین (ع) رمز ماندگاری آیین های مذهبی در استان است که ریشه در دل و جان مردم دارد، با گذر زمان کلیات این آیین ها تغییر نکرده و به قوت خود باقی مانده است و اجرا می شود، اما در جزئیات آن به دلیل شکل زندگی مردم تغییراتی را شاهد هستیم و سنت، جای خود را به مدرنیته داده است، تکنولوژی، ماشینی شدن زندگی ها و فضای مجازی سبب شده است که شکل اجرا تغییر کند، مداحی های گذشته و سنتی که در دفترچه ها و ادبیات شفاهی بود، تغییر کرده و متناسب با سلیقه مخاطب است. به گفته وی، نوحه های قدیمی را نداریم، شکل مداحی ها تغییر کرده است به گونه ای که در گذشته با حضور قوی تر بزرگان و ریش سفیدان انجام می شد، اما در زمان کنونی جوان ترها حضور پر رنگ تری دارند، تکنولوژی به سراغ تعزیه خوانی آمده است و از انواع سیستم های صوتی و تصویری در این آیین استفاده می شود و شکل اجرا به روز شده است. نوع مداحی ها تغییر کرده اما شکل کلی سینه زنی و زنجیر زنی به قوت خود باقی است.

آمادگی استان برای شرکت در جشنواره گردشگری سلامت عمان

گروه فرهنگ

جشنواره گردشگری سلامت از دوم مهرماه در عمان برگزار می شود و سیستان و بلوچستان آماده شرکت در این برنامه است. مدیرکل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان در سومین جلسه هماهنگی شرکت در جشنواره گردشگری سلامت عمان که با حضور سرپرست فرمانداری زاهدان و نمایندگان دستگاه های مربوطه در سالن جلسات موزه منطقه ای جنوب شرق برگزار شد گفت: بیش از ۲۵ درصد جمعیت عمان را اقوام بلوچ تشکیل می دهند، با توجه به این موضوع حضور در نمایشگاه گردشگری سلامت عمان فرصت بسیار خوبی برای استان است. «علیرضا جلالزایی» افزود: همه دستگاه ها باید با یکدیگر مشارکت و هم افزایی داشته باشند تا از این فرصت نهایت استفاده را ببریم و گردشگری استان به ویژه گردشگری سلامت را از این طریق معرفی کنیم. سیستان و بلوچستان، استانی متفاوت با ظرفیت های فراوان است و این نمایشگاه فرصتی برای معرفی ظرفیت ها و قابلیت ها به ویژه توانمندی های درمانی و گردشگری سلامت استان محسوب می شود. به گفته وی، تیم اعزامی به ریاست استاندار به عمان می رود و محوریت کار بر عهده اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری است و دستگاه های مختلفی از جمله شهرداری، علوم پزشکی، فرهنگ و ارشاد اسلامی و ... در این نمایشگاه مشارکت می کنند. وی خاطرنشان کرد: این حضور، فرصتی برای تکمیل شب های فرهنگی استان خواهد بود که با هدف معرفی فرهنگ و توانمندی های استان برگزار می شود.

۳۰ هزار کلاس در سال تحصیلی بازگشایی می شود

۳۰هزار کلاس در قالب هفت هزار مدرسه استان همزمان با آغاز سال تحصیلی جدید بازگشایی می‌شود. مدیرکل آموزش و پرورش به خبرنگار ما گفت: ۷۳۰ هزار دانش آموز استان سال تحصیلی ۹۷ - ۹۸ خود را در مهرماه آغاز می کنند و مراسم شکوفه‌ها نیز ۳۱ شهریور برای ۸۶ هزار دانش‌آموز پایه اولی برگزار می شود. «علیرضا نخعی» افزود: شش میلیون و ۷۸۹ هزار و ۸۵۲ جلد کتاب درسی به ارزش بیش از ۲۵ میلیارد تومان برای دانش آموزان استان در سال تحصیلی جدید تامین شده است که به صورت رایگان در حال توزیع است.

لذت سرگرمی + جوایز نقدی و غیرنقدی هفتگی
پاسخ صحیح هر سرگرمی، یک شانس قرعه‌کشی
قرعه کشی و اسامی برندگان، شنبه هر هفته
خط اختصاصی پاسخ ها و نظرات: ۳۰۰۰۷۲۲۵۲
اطلاعات بیشتر در وب سایت 1sargarmi.ir

لذت «نقش‌یابِ شماره» احساس شد!

مرغ شهدخوار پُرطرفدار بود!

● محمدمهدی رنجبر

تعداد پاسخ های دریافتی برای سرگرمی «نقش‌یابِ شماره» که دیروز در همین صفحه با تصویر «مرغ شهدخوار» منتشر شد، قابل توجه بود و نشان داد که دوره جدید سرگرمی های خراسان که از ابتدای هفته قبل در حال انتشار است، کم کم جای خود را بین مخاطبان باز کرده است.

طبق برنامه تنظیم شده، در هریک از روزهای هفته، یکی از انواع سرگرمی های «نقش‌یاب» در این نیم صفحه قرار می گیرد تا لذت کشف یک تصویر پنهان، باعث بهتر شدن حالِ دلِ مخاطب روزنامه خراسان شود.

شما عزیزان روزهای شنبه «نقش‌یاب قرینه»، روزهای یک‌شنبه و چهارشنبه «نقش‌یاب مارپیچ»، روزهای دوشنبه «نقش‌یاب جُفت»، روزهای سه‌شنبه «نقش‌یاب شماره» و روزهای پنج‌شنبه «نقش‌یاب چارچوب» را در بخش سرگرمی روزنامه خراسان خواهید دید. اگر درباره هریک از این سرگرمی ها اطلاعات بیشتری نیاز دارید به وب‌سایت 1sargarmi.ir مراجعه کنید.

درباره فراخوانی که برای «ارسال زمان حل سودوکوها» منتشر کردیم هم شایان ذکر است: کماکان تعداد قابل توجهی از سودوکوبازهای حرفه‌ای، زمان حل‌شان را برای ما پیامک می کنند. به زودی با معرفی این عزیزان، از آن‌ها دعوت می کنیم تا شما را با کمک «متن» و «فیلم»های آموزشی، مثل خودشان حرفه‌ای کنند و ترفندهای سودوکو را به شما آموزش دهند.

اما حتی اگر حرفه‌ای نیستید، باز هم پیشنهاد می کنم زمان حل‌تان را اندازه گیری کنید! با این کار می توانید پیشرفت روزانه‌تان را در حل سودوکو بسنجید. قطعا بعد از چند هفته با بررسی آمار، از پیشرفت چشمگیرتان لذت می برید.

موفق و پیروز باشید؛
و حرفه‌ای

پاسخ مسابقه‌های قبل

نقش‌یابِ مارپیچ

یک‌شنبه‌ها و چهارشنبه‌ها

■ **قانون:** در این مارپیچ یک تصویر پنهان شده است! برای کشف آن باید «یک خط شکسته مارپیچ» پیدا کنید که از ورودی مارپیچ وارد شود و از خروجی آن بیرون برود. این خط باید بدون «شاخه» و «دوراهی» باشد. وقتی مسیر صحیح پیدا شد، هر خال رنگی که در مسیر باشد به شما می گوید که ادامه مسیر را تا خال بعدی با چه رنگی پُر رنگ کنید تا تصویر آشکار شود.

■ **پیشنهاد می‌شود که:** در هر دوراهی، مسیرهای انحرافی بن‌بست را با خطوط کم‌رنگ مشخص کنید تا به اشتباه نیفتید. به خال‌های رنگی در مسیرهای بن‌بست بی‌اعتنا باشید.

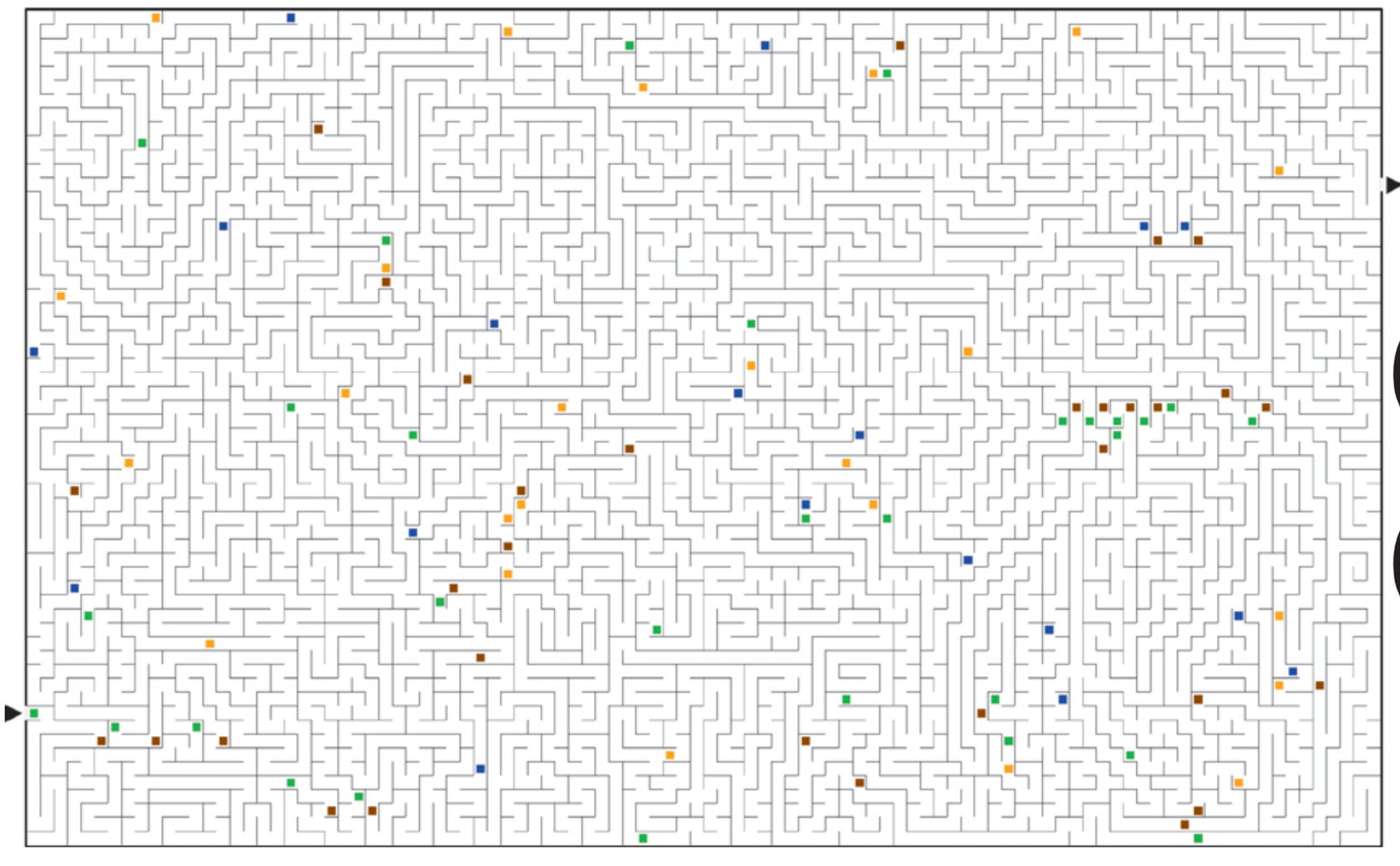

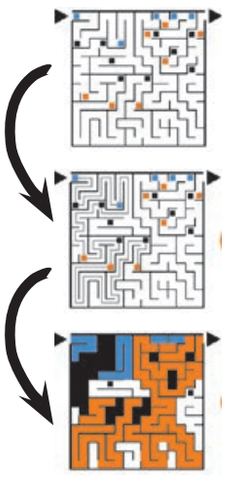

برای ارسال پاسخ و شرکت در مسابقه، دو تا از اجزای تصویر این معما را در متن پیامک تان نام ببرید.

سودوکو

هر روز

■ **قانون:** ارقام ۱ تا ۹ را در خانه‌های خالی بنویسید طوری که در هر سطر، در هر ستون و در هر مربع ۳ در ۳ هیچ رقمی تکراری نباشد.

۳	۷			۶		۵		۸
		۲		۳				۹
		۱	۷					۶
۷		۳		۴	۶	۹	۵	
		۸				۱		
	۶	۵	۹	۱		۸		۷
۹					۷	۲		
۱				۸		۶		
۵		۷		۲			۹	۳

برای ارسال پاسخ و شرکت در مسابقه، تمام ارقام سطرهای یک سودوکوی حل‌شده را به ترتیب از خانه بالا-چپ تا خانه پایین-راست به صورت یک عدد ۸۱ رقمی (بدون فاصله، اینتر یا کاراکتر دیگری) پیامک کنید.

۸	۳	۷						
					۹	۱	۴	
			۸					۶
۱	۷	۶		۲				
			۶		۴			
				۸		۵	۶	۱
۹					۳			
	۶	۲	۵					
						۳	۵	۲

حرفه‌ای‌ها و مدعیان سودوکو درجه دشواری هر سودوکو + زمان حل‌شان را پیامک کنند. مثال: متوسط ۰۰:۱۲:۲۰

			۳		۵	۷	۹	
	۸				۱		۲	
			۶					
۲	۶							۳
	۱		۴	۶	۷		۸	
۹							۶	۴
					۳			
	۳		۸				۴	
	۹	۶	۵		۴			